

helyszínrajz

OSTROM U. 29.

hrs.	13956
tömb	60

**KERÜLETI
ÉRTÉKVÉDELEM**

tervező építész,
építtető, kivitelező
ép. idő, átalakítások
építészeti stílus
szintszám
épülethasználat
szerkezet, anyag-
használat, tető
tulajdonos
egyéb védettség
műszaki állapot
helyreállítási javaslatok

Gyárfás Antal építész

1910

szecessziós

(P)+F+magasföldszint+3+T

lakóház - 12 lakás, 1 üzlet

feltehetően vegyes szerkezet (külső tartófalak, belső (fal)pillérek),
kőburkolatú és vakolt homlokzat, magastető cseréphéjalással

társasház

-

jó (kívül-belül szakszerűen felújított)

*apró hiányosságok, javítanivalók: zavaró a bejárati ajtó melletti 3
zászlótartó (a felső nem kell, nem lehet elérni, az alsók kiegészíthetők
egy harmadikkal, így rossz); a bejárati kapu eredeti kilincse hiányzik,
a mostani rikít, a faszerkezet alul kissé sérült; a tervező nevét feltűn-
tető kis tábla letisztítandó; a kapufolyosó 2 befalazott ajtaja megnyi-
tása javasolt (kerékpár-, vagy kukatároló)*

fotók, ábrázolások

15 oldal – fotók (a Fővárosi Levéltárban a házról nincs anyag)

építészeti, városépítészeti értékelés

**Keskeny telken zártsorú F+magasföldszint+3emelet+tetőtér beépítésű, a népies roman-
tika és az északnémet szecesszió elemeiből összeállított homlokzatú, jó színvonalú,
fontos utcaképi értékű lakóház a Várlejtőn.**

A szimmetrikus kompozíciójú 3-tengelyes homlokzat közepén - a formailag összetartozó,
dekoratív kialakítású földszint/magasföldszint fölött - 3-szint magas zárterkélysáv indul.
Ehhez csatlakoznak az I. emeleten kétoldalról a homlokzat karakteres vízszintes tagolá-
sát adó hosszú erkélyek. A zárterkélysáv fölött törtvonalú, nagy, erőteljes tetőoromzat.

A homlokzat domináns eleme a 45°-ban levágott sarkú, három emelet magas zártertkély, tetején nyitott erkéllyel, alatta visszalépcsőző tömör konzolsávval, amely ferdén követi a zártertkélysáv ferde lecsapását.

A 3(5)-tengelyes homlokzat emeletein és tetőterében 10 nagyméretű, hármassoztatú, a zártertkély ferde síkjain további 6 keskeny eredeti szép ablak. Az ablakkötényekben előreemelt négyszögletes tükördíszek, az első emeleten profilos keretben függőleges bordasor-dísz.

A III. emelet szélső tengelyeiben álló törtvonalú ablakokat gazdag, geometrikus plasztikájú, széles bélétdísz keretezi. A homlokzat valamennyi többi lakásablaka egyenes záródású.

A II. emelet ablakai tetejének vonalában az egész homlokzat néhány cm-es mértékben előreugrik, ezáltal itt is egy vízszintes osztás tagolja a magas homlokzatot.

Az I. emeleten a hosszú erkélyek rácsa egyszerű pálcarács, alul-fölül összefogó pántokkal, kötésben eltolt összekötésekkel. Szegecselt szerkezet. Igen jó, hogy a házon megvannak az eredeti virágtartó-rácsok is valamennyi ablak alatt.

Az erősen előreugró törtvonalú tetőoromzat a zártertkélysáv záró motívuma. Széles faereszének alsó síkja kazettás kialakítású, a falcsatlakozásoknál plasztikus gipsz-dísz-sávval. Az eresz alatt mindhárom tengelyben 1-1 kicsi, álló, ovális ablak. A két szélsőnek különös a helyzete: kb. a földm-magasságban lehetnek (az üvegezés mögött fal van?).

Jelentős utcaképi hatású, egyedi megformálású és anyaghasználatú a földszinti-magasföldszinti homlokzatsáv.

A formailag összetartozó két alsó szint erősen rusztikus kőburkolatú falmezői között a magasföldszinten dekoratív virágablakok, melyek a szélső tengelyekben a nyolcszög 3 oldalával záródnak, a középső laposabb kialakítású. Mindhárom szép zöld színre festett, eredeti, felül apró kockákra osztott, alul ferde vonalából komponált üvegosztókkal díszített faszerkezet. Szép homlokzatmotívum.

A magasföldszinti ablakok alatt a szélső tengelyekben madarat formázó füzérdíszes, a középtengelyben a tervező nevét kis nyolcszögű táblán megjelenítő tükrös köténydísz.

A földszinten baloldalt a házkapu, a középső és a jobboldali tengelyben új üzletportálok.

Az eredeti, szépen formált szecessziós kapu tömör tölgyfából készült, rusztikus felületi megmunkálású, dísz-szegecsekkel kivert, geometrikus pántokkal díszített. Az egyszárnyú kapu két oldalán lévő keskeny fix mezőkben és az apróra osztott felülvilágítóban ovális üvegezett motívumok. Az ajtó közepén csúcsíves zárású ablak, előtte érdekes, dekoratív kovácsoltvas ráccsal.

Az üzlet jelenleg „Mono” Kortárs Művészeti Galéria, 2 elegáns modern portállal. A galéria fekete felirata (kifeszített textil) a jobboldali kavicsdíszes keretű mezőben áll, sötét színével megbillenti a homlokzat szimmetriáját (világos textil, vagy az ajtó felülvilágítójában elhelyezett felirat lenne kedvező, és/vagy cégér-szerű járda fölé belógatott figyelemfelhívó).

A földszint és a magasföldszint dekoratív kialakítású falsíkja a lábazon és a nyílások két oldalán felfutva fehér tömött mészköcsíkokkal díszített. Közöttük vakolt falszakaszok, rajtuk hosszú, különös kavicsberakásos keretmotívum, amely fölül ívesen fölkanyarodik, így emelve ki az ovális mezőbe elhelyezett baglyot formázó plasztikát.

Zavaró a kapu melletti – utólagos - zászlótartók koncepciótlan elhelyezése. A kavicskeretes mezőbe helyezett háromágú tartó magasan van (csak létráról elérhető), az alacsonyabban elhelyezettek aszimmetrikus elrendezésűek, így az érdekes kavicskeret érvényesülését zavarják.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

A kapu és a bejárati folyosó kapcsolata szervesen, kétoldalt vaklépcsők, melyek egy-egy korábbi – befalazott - ajtóra emlékeztetnek. Mennyivel szebb és funkcionálisabb lenne a keskeny folyosó a két ajtóval, mint így (esetleg kerékpár-, babakocsi-, vagy kukatárolónak is jó lehetne)! A földön eredeti, dekoratív piros-fekete cementlapburkolat. Ehhez hasonló lehetett a függőfolyosókon is – kár, hogy nincs meg. A kapufolyosó mennyezete rabic-boltozatú.

A kétkarú lépcsőház „masni”-ra emlékeztető motívumokkal díszített szegecselt korlátja egyszerűségében elegáns és rendkívül eredeti.

A rövid függőfolyosók korlátai igen szépek, a tömör és az üres kontrasztjára alapozó formaképzés jól sikerült. A homlokzaton még megvannak a korlát alsó kis összekötő vasai is – itt hiányoznak, de az összkép így is igen szép. Még szebb lenne a szegmensívű lépcsőházi nyílásból feltároló kép a gangokra, ha itt is meglenne az eredeti – valószínűleg – színes cementlap-burkolat! A copf stíluselemeket is tartalmazó utólagos rácsajtó a lépcsőház és a függőfolyosó között nem illik ide - mintha részben egy régi ajtó részleteit tartalmazná.

UTCAKÉPI ÉRTÉKTÖBBLET:

A házzal szemben álló, szélesebb telekre épült szecessziós épület (Ostrom u. 14.) kompozíciójában és számos részletében megegyezik a 29. sz. házzal, ami azonos tulajdonosra, tervezőre, építési időre, kivitelező cégre utal (tömegformák, ablakosztások, bejárati kapu, virágtartók stb.). Az eklektikus, szecessziós és modern házaknak egyaránt helyet adó utcaszakaszon a párban álló stílusazonos házak (31., 16. sz. = eklektikus, 29., 14. sz. = szecessziós) érdekes értéktöbblettel gazdagítják a Várlejtő e fontos utcája látványát.

az adatfelvétel ideje: 2009. július-augusztus hó

építészeti/városépítészeti értékvizsgálat: G. Korompay Judit, Korompay Katalin

Légifelvétel a térségről

Az Ostrom utca érdekes eklektikus-szecessziós-modern világa a Széna tér felől

Az Ostrom utca túloldalán a 14. sz. épület (baloldali kép), mely házunkkal szemben áll, szélesebb homlokzatú (5-tengelyes), de hasonló tömegformálású és részletképzésű; közel azonos időben, feltehetően azonos tervező, építetű, kivitelező munkájaként épülhetett

Gyárfás Antal 1910-ben épült szecessziós háza jó színvonalú, fontos utcaképi értékű lakóház a Várlejtőn

A förtvonalú, erőteljes tetőoromzat, melynek széles faeresze kazettás kialakítású, a falcsatlakozásoknál plasztikus gipsz-dísz-sávval

A III., a II. és az I. emelet eredeti ablakai a szélső és a középső tengelyben

A formailag összetartozó, egyedi megfogalmazású és anyaghasználatú alsó szintek jelentős utcaképi hatásúak

A törtvonalban előreugró zöld virágablakok nemcsak a háznak, de az egész utcaszakasznak is egyedi hangulati értéket adnak

A tervező neve és az építés éve kis nyolcszögű táblácskán a magasszint központjában álló ablak köténymezőjében

A dekoratív, eredeti fakapu az apróosztású rácsos felülvilágítóval (csak az új kilincs zavaró)

A ház földszintje új, nívós - portálja

Az Ostrom u. 14. sz. túloldali ház kapuja!

A magasföldszint kétoldali ablakainak köténydíszé: a lépcsősen mélyített tükörben ovális keretbe foglalt madarat formázó plasztika - zárókő-motívumos füzérdíszszel

A földszinti és a magasföldszinti szinteket összekötő rusztikus kőburkolat-sávok közötti vakolt falmezők díszé az érdekes kavicsberakásos keret

A szépen formált házkapu belülről is dekoratív lépcsőházdísz; a kétoldalt megmaradt lépcsők korábbi ajtókra utalnak – mennyivel szebb lenne a kissé szervesetlen kapufolyosó a két ajtóval!

Szép a kapufolyosón megmaradt eredeti piros-fekete cementlapburkolat

Egyszerűségében elegáns és rendkívül eredeti a „masni“-motívumú szegecselt korlát a lépcsőházban a profilos fa kézfogóval!

A lépcsőháztérből szegmensíves nyíláson közelíthetők meg a függőfolyosószakaszok, melyek korlátainak a tömör és az üres kontrasztjára alapozó formaképzése igen jól sikerült

A copf stíluselemeket is tartalmazó, kissé zavaros formavilágú rácsajtó nem illik ide

ÖSSZEFOGLALÓ JAVASLAT

1. Az épület utcaképi szerepe, építészeti értékei miatt kerületi helyi védelemre méltó.
2. A védelem célja:
az 1910-ben emelt lakóház látványának, fontos vertikális utcaképi szerepének, homlokzatarchitektúrájának, belső értékeinek megőrzése.
3. Megőrzendő értékek:
a jó színvonalú, fontos utcaképi értékű, karakteres, a népies romantika és az északnémet szecesszió elemeiből összeállított, épen megmaradt homlokzat egésze, ill. minden eleme, és a bejárati szint padlóburkolata, ill. a lépcsőház/gang eredeti korlátai.